

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Diatribai De Primis Veteris Frisiae Apostolis, Sive
Dissertationes, quibus eoru[m] anni, actus, res,
personae, loca, tempora in eorundem actis occurrentia,
discutiuntur, illustrantur, erroresque ab ...**

Bosschaerts, Willibrord

Mechliniae, 1650

149. Quo anno, mense & die obierit S. Willib.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10958

DISSERTATIO CXLIX.

Quo anno, mense & die obierit S.
Willibrordus,

Circa annum emortualem S. Willibrordi, non omnes idem tradunt. Molanus in Natalibus Sanctorum & in Indiculo SS. Belgij ait expirasse anno 736. Ipsum sequuntur Haræus, Rosweyda in historia Ecclesiastica, Possevinus in apparatu sacro, B. Furmerius & aliquot alij. Item Heda, qui tamen adijcit sententiam Thiofridi, nec rejicit. Ioannes Becanus in Willibrordo, Ioannes Leijdensis in Chronico Hollandiæ & in eo Robertus Swertius signat annum 737.

Verissima vero sententia est emigrasse anno 739.

Primò, quia est plurium & antiquiorum Authorum; Thiofridi Abbatis Epternacensis, qui vitam S. Willibrordi conscripsit, & quidem ex proprij Monasterij monumentis, vnde certè fidei multum meretur: Trithemij, Bruschi in Chronologia Monasteriorum Germaniæ: Locrij in Chronico Belgico: Petri Opmerij in opere Chronographico orbis vniuersi: Laurentij Beyrlinck in vita S. Willibrordi: Petri Bertelij in Historia Lutzenburgica: Ægidij Bucherij in tabula Chronologica ad Historiam Leodiensem Cheappiauilij, citantis Sigebertum & vitam S. Willibrordi: Miræi in Annalibus Belgicis: Ioannis Roberti qui vitam S. Willibrordi pertractauit: Dionisij Mutfaerts in Ecclesiastica Historia.

Secundò,

Secundò, Manifestè deducitur ex citata Epistola Bonifacij ad Stephanum Papam, quam ex Vaticano Codice recitat Baronius, in qua diserte affirmatur S. Willibrordum 50. annos Frisones docuisse; non potuit autem tot annos docuisse, si anno 36. discesserit; recte vero, si anno 39. eius obitus notetur.

Tertio, Conforme est omnium sententiæ afferentium S. Bonifacium vacantem à morte S. Willibrordi Cathedralam Ultraiectinam administrasse per sedecim annos, quod verissimum est: ac sententiæ, quæ Martyrium eiusdem Bonifacij reponit anno 755. quam etiam veram esse probat N. Serarius, à pluribus & communiter tenetur: recte vero sedecim illi anni inveniuntur, si dicamus Willibrordum obiisse anno 39. minus, si anno 36.

Quartò, probatur ex Thiofrido Abbate Epternacensi, qui lib. 1. Epiraphij florum SS. Cap. 6. quod anno 292. ab eiusdem gloriosissimi Antistitis (Willibrordi) de spiritali Sodoma & Ægypto exitu, id est morte; Anno vero progeniti verbi 1031. eius sacratissimi Somatis disponeretur translatio. Qui calculus iuste procedit, si fatalem exitum S. Willibrordi statuamus anno 39. iniuste, si 36. nam numerando ab anno 739. vsque ad annum 1031. sunt anni 292. non plures, neque pauciores.

Quintò, Legitur S. Willibrordo defuncto in Epternaco successisse Albertus per 37. annos (incompletè puta) vita exutus anno 775. Qui numerus integratur posito S. Willibrordum mortuum anno. 739. Secus alias. Vide Miræum de Orig. Benedictinis.

Sextò, Confirmatur, quod à morte Willibrordi statim Carolomannus filius Caroli Martelli commendavit

sedem

sedem vacantem S. Bonifacio, ut ipse Bonifacius in Epistola ad Stephanum Papam saepius citata affirmat. Vnde intelligitur mortuus Willibrordus Carolo Martello iam prope mortem existente (obiit namque anno 741.) siue longum ægotante, ut habet Epistola Bonifacij ad Ethelbaldum Regem Anglorum, & filio Carolomanno locum patris supplente. Quem locum non conuenienter diceretur suppluisse filius, si Willibrordus obierit anno 36. nam certum est Carolum non tam diu ægotasse, aut tam cito filium in locum suum substituisse. Quod liquere potest ex eius bellis apud Aimonium & Annales Pytheanos. Vnde nimis recedit Vbbo Emmius dum lib. 4. Hist. ait S. Willibrord. decessisse anno 745. postquam totos 50. annos Episcopatum gessisset. Nemo alius mihi est lectus hoc afferens. Videtur Apostolatam & Episcopatum pro eodem sumere. Ast sic potius dixisset Willib. Episcopatum gessisse per annos 56. si decesserit anno 745. Veritas est S. Willibrord. Episcopatum gessisse 43. annis; & vniuersim tam antè quam post Episcopatum in Frisia esse versatum 50. annis, sicuti asserit S. Bonifacius eius cooperator in epistola ad Stephanum Pontificem productâ dissertatione 76.

Quo ad mensem, omnium censura est obiisse mense Nouembri, ut eo, quo Episcopalem mytram suscepit, eodem mense terris relinqueret, characterem honoremque Episcopalem Cælitibus inferret. Et quidem septimo Idus Nouembris, iuxta quod in Martyrologijs eius sælix Natalis notatur, & ab Ecclesia recolitur: ita ut in Episcopali functione 43. annos impleuerit integros, 14. diebus dumtaxat minus; adeoque vniuersim inter Frisios & Austrasios laborarit per 50. annos, quibus non potuit non

mebol

ingentem

ingentem meritorum aceruum sibi colligere.

Apud N. Harpsfeldium citato loco mendum irrepsit, ubi legitur S. Willibrord. obiisse 7. Septembris.

Hinc non difficulter discitur qua die siue feria hebdomadis obierit: littera enim Dominicali anno 739. existente B. octauo idus Nouembris incidit in diem Dominicum; cōsequenter septimo Iduum Nouembris in diem Sabbati (quod requiem significat) in quo ex Sabbato temporario in æternum Sabbatum, quo ardentissimè anhelabat, Sanctissimus Pontifex transiit. Recte Diuus Augustinus Epistola 119. *Quia ergo sanctificauit Deus diem septimum in quo requieuit, tertio precepto legis insinuatur, quod scriptum est de obseruatione Sabbati, non ut tam in ista vita nos quiescere existimemus, sed ut omnia qua bene operamur, non habeant intentionem, nisi in futuram requiem sempiternam.* Quod in S. Willibrordo est completum.

D d d d

APPEN-

APPENDIX.

Cur S. Willibrordus magis elegerit sepeliri Epternaci, quam Ultraiecti, aut in sua Dioecesi.

Vaniis de loco, vbi communem humano generi fatalem metam attigit, sit discors Authorum Scriptio, attamen conueniunt omnes Epternaci esse sepultum, iuxta quod ipsemet testamentarijs tabulis valens viuensque disposuerat.

Nunc querimus, cur maluerit sepeliri Epternaci in extremo Lutzenburgij, loco à sede sua adeo distante, quam Ultraiecti in Ecclesia, quam sibi desponsauerat, inter concreditas oues, quas pauerat, inter socios quos inibi congregauerat, quibuscum semper vixerat.

Ad hoc respondit mihi aliquando priuatus amicus, eo quod Willibrordus esset instituti Benedictini, & eiusdem instituti Epternacenses ab ipso fundati, ideoque elegisse quiescere inter suæ professionis viros, non Ultraiecti, vbi talis professionis nondum erant: ab ijs magis sperasse continuas & stabiles orationes, quam ab alijs. Verum quia sentio Willibrordum non fuisse Benedictinum, nec Epternacum, dum Willibrordus migraret, fuisse Benedictinum,

Etinum, illa responsio mihi non satisfacit. Pendet quidem hoc ex mera voluntate sepulturam eligentis, attramen mihi insuper occurrit hæc causa: Quod status Ultraiectinæ Ecclesiæ eo moriente nondum omnino firmus, multis perturbationibus maneret obnoxius propter dura Frisiorum corda, quorum plurimi ad fidem nondum erant reducti, plurimi conuersi ad antiquas superstitiones respiciebant, ad nouitates & rebelliones inclinabant. Radbodi successores odium in religionem & Franciæ Proceres non facile videbantur deponituri. Expertus simile fuerat in vita S. Willibrordus; euentus docuit quando, eo defuncto, D. Bonifacius cernens Frisiorum animos deficere & plurimos in Idololatria etiamnum obsordescere, eo festinauit, ac eorum saluti curandæ intentus ab impijs cum 50. socijs est trucidatus. Itaque tam in condendo testamento viuens valensque, quam moriens, consultius elegit corpus suum reponi in loco tutiori & ab incursione Barbarorum remotiori, quale erat Epternacum. Præterea videtur animo præfagijsse Nortmannorum excursions & ferocias, quæ non longe ab eius discessu euenerunt; quibus factum est vt Ecclesia Ultraiectensis & Diocesis in sacris & prophanis summam pertulerint deuastationem, in qua nec eius, nec aliorum sepulchris fuisset parcitum; ideoque non sine cælesti directione prælegisse locum tali vastationi minus subiectum. Et certè ita optime diuina prouidentia ordinauit cum aliàs forsam tam sacro pignore careremus, à Barbarie fuisset attactum, dispersum, obliuione apud posteros sepultum. Ac multò magis nunc diuinam dispositionem prædicare habemus, quod non solum ab Ethnicorum furijs, sed etiam à tempestuoso Calvinistarum furore Ultraiecto discedere voluerit, qui nostro sæculo in Religionem & Principes

suos tumultuantes, Hagiomachiam & Lipsanomachiam ex professo instituerunt, in Sanctorum imagines, in Sanctorum cineres prophana arma verterunt, eos in cloacas proijcere, in ventos dispergere, in novos prophanos cineres redigere inter primas curas sumpserunt, quæ mala euasit S. Willibrordus Epternacum certioris quietis cubile sibi decernendo.

DISSERTATIO CL.

Quisnam successerit S. Willibrordo in Episcopatu? An Bonifacius? An is Episcopus siue Archiepiscopus Ultraiectensis proprius fuerit?

Oannes Becanus in Bonifacio ait, Bonifacium postquam Willibrordus ab huius sæculi incolatu transmigrasset, consentiente Carolomanno & substituto sibi Moguntia Lullo Ecclesiam Ultraiectensem gubernandam accepisse eumque secundum Episcopum Ultraiectensem numerat. Heda etiam eum secundum in numero Episcoporum Ultraiectensium collocat. Item Suffridus Petri in Appendice ad Becanum. Adrianus Barlandus in Catalogo Episcop. Ultraiectensium dicit à morte Willibrordi Bonifacium Ecclesiae Ultraiectensi præfuisse. Gerardus Nouiomagus in suo Catalogo, Bonifacius post Willibrordi